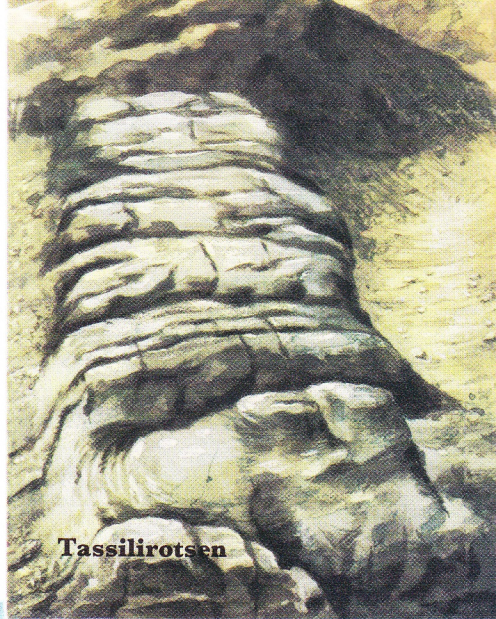

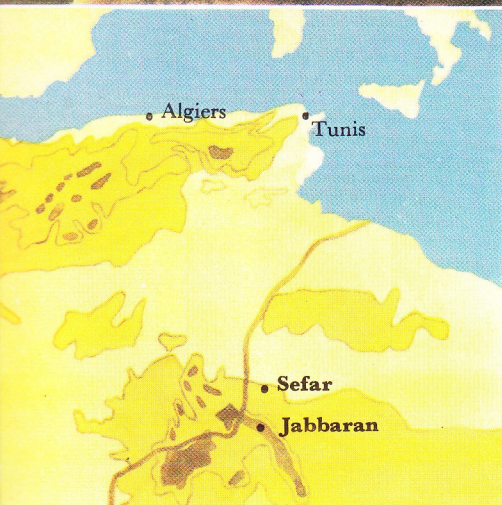
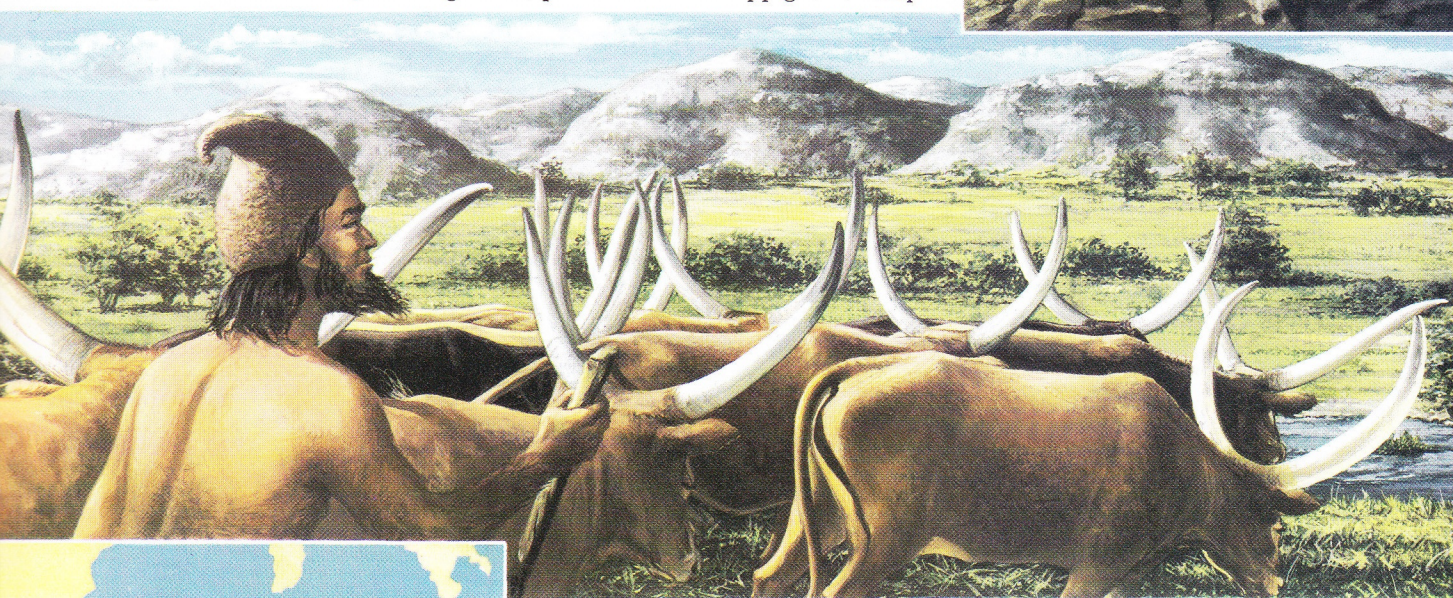
Tassilirotsen

Tijdens de IJstijden werd de Sahara met overvloedige regens gezegend; ze schitterde toen in een fris, groen kleed. Grote rivieren stroomden van het centrale massief van Ahaggar in alle richtingen. Daarvan getuigen nu nog de brede beddingen, die als karavaanwegen of autopisten worden gebruikt. Zelfs de namen van de rivieren bleven bewaard, want de droge rivierbeddingen (wadi's) heten : Wadi Tamanrasset, Wadi Tafassasset, Wadi Ighar-

ghar. De Igharghar bijvoorbeeld vormde een groot meer, waar nu het gebied van de zandduinen het Groot Oostelijk Erg deden ontstaan. De Saoera stroomde van het Atlasgebergte en verenigde zich met de Tamanrasset; ze voerden samen het water naar de Atlantische Oceaan af. De Tilemsi mondde uit in de Niger en de Tafassasset in het Tsaadmeer, dat toen tachtigmaal groter was dan nu. De Sahara krioelde verder van andere grote meren en eindeloze plassen en moerassen. Hier groeide de papyrus in volle weelde, terwijl elders reusachtige tropische bossen en sappige boomstep-

Tassilirotsen

pen met hoog opschietend olifantsgras het landschap tooiden. De Sahara was toen het rijk van de nijlpaarden, de olifanten, de rinoerossen en de giraffen. Grote kudden schichtige antilopen, zebra's en buffels zwierven overal rond en vonden het nodige drinkwater.

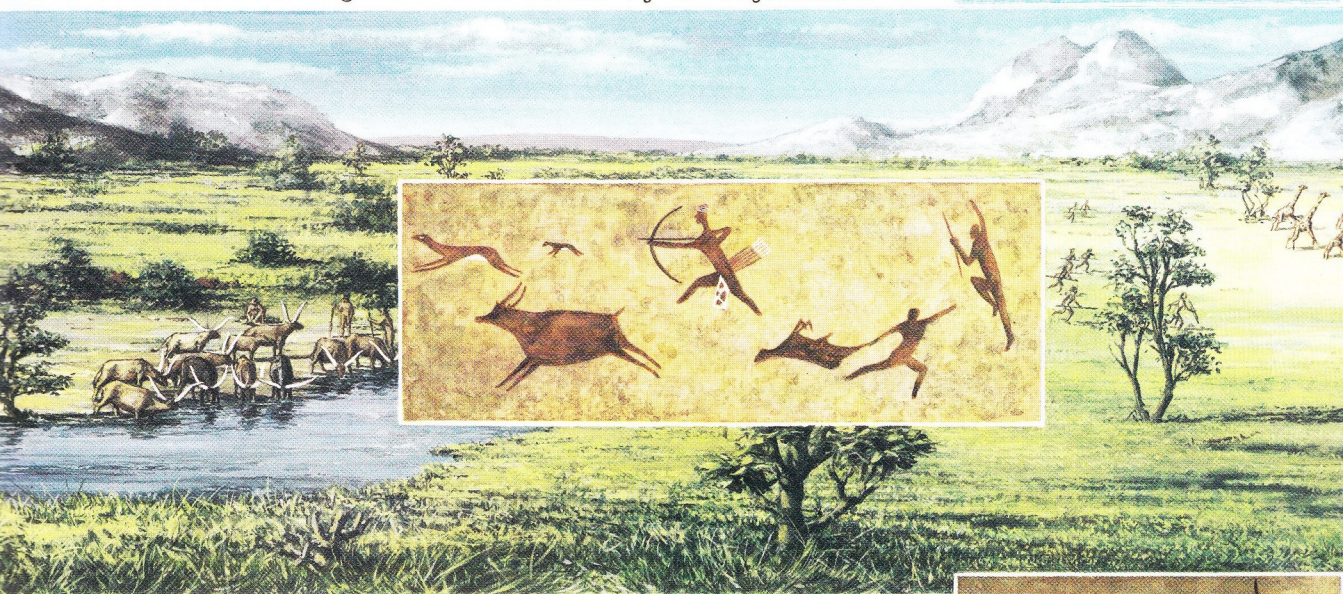
Het afsmelten van de ijskap als gevolg van de verwarming van het klimaat betekende voor Europa het ontstaan van nieuwe levensmogelijkheden. Voor Noord-Afrika echter werd het een ramp: de neerslag nam af, de rivieren voerden nog slechts water af tijdens het regen-

seizoen, de grote meren en moerassen droogden uit, de wind waaide het zand tot sikkelduinen op. De bomen ontwortelden, de rotsen werden kaal en brokkelden af onder de gloed van de zon. Mensen en dieren vluchtten of zochten een schuilplaats in de schaduw van de ravijnen in de gebergten, waar nog wat water bleef doorsijpelen. Noord-Afrika raakte geïsoleerd om zijn droogte en zijn zandstormen. Alleen het kustgebied aan de Middellandse Zee bleef bewoonbaar. De Sahara werd een reusachtige spookstreek, afgescheiden van de rest van de wereld.

Duizenden en duizenden jaren nadien waagde de mens zich terug in de woestijn en vond er stenen bijlen en schaven, pijlpunten en messen, die zijn voorouders hadden gebruikt. Ook vond hij er tekeningen en rotsinkervingen, die een zeer duidelijk beeld gaven van het boeiende leven uit oeroude tijden. Het voornaamste van deze openluchtmusea werd in 1933 door de Franse archeoloog Henri Lhote ontdekt. Het ligt op een hoogte van 1800 meter te Sefar en Jabbaran in het Tassiligebergte. De rotsen zijn er in straatvorm gerangschikt. Op deze rotsen nu heeft men ongeveer 10 000

deringen krijgen wij een duidelijk inzicht in de verschillende volkstypes die in de Sahara hebben gewoond. Ze geven tevens een beeld van de ontwikkeling van de fauna en het klimaat. Men heeft lange tijd aan de waarde van dergelijke grotschilderingen getwijfeld; men dacht zelfs aan vervalsing, omdat de kleuren vaak zo treffend gekozen zijn en de soms eenvoudige omtreklijnen aan de moderne kunst doen denken. Maar de ontdekking van tekeningen in de rotsholen te Lascaux (Zuid-Frankrijk), te Altamira (bij Santander in Spanje) en de grotten en spelonken bij de bosjesmannen in

Tijdens de IJstijden was de Sahara een weelderig aards paradijs. Grote stromen bevrochtten het gebied, terwijl tropische bossen en boomsteppen het landschap sierden. De Sahara was het rijk van de tropische diersoorten. Ook de mens scheen er behoorlijk te kunnen leven. Daarvan getuigen de rotsschilderingen, die men in 1933 in het Tassiligebergte ontdekte. Ze tonen hoe de mens duizenden jaren geleden vocht om zijn bestaan en hoe hij deze strijd op artistieke wijze uitdrukte.

tekeningen en figuren aangetroffen: giraffen, rinocerossen, olifanten, nijlpaarden, buffels, antilopen, krokodillen en vissen. Al deze dieren zijn in hun typisch milieu afgebeeld, waarbij de kunstenaars zeer duidelijk het steppe-, savanne- en woudkarakter van de Sahara wilden uitdrukken. De voorgestelde mensen zijn negers en blanken. Het grootste "doek" is 20 m² groot en stelt zowat 135 mensen en ossen voor, die met elkaar in een gevecht gewikkeld zijn. Boven dit aangrijpende schouwspel troont de mooie danseres Antinea. Dank zij deze schil-

Zuid-Afrika, heeft de geleerden doen inzien, dat men in al deze gevallen met kunstuitingen te doen had, daterend uit het Paleolithicum (het oudste voorhistorische stenen tijdperk). Deze kunst heeft ongetwijfeld een diepere betekenis: ze hangt nauw samen met de worsteling van de mens met de natuur, met de dieren, waarover hij een zekere macht wou krijgen. Bovendien zijn deze tekeningen ook een uitdrukking van zijn ondoorgroondelijke angst om het bestaan dat hij wilde verzekeren en bestendigen. De rotsen van Tassili leveren hiervan het bewijs.

